

Vyprávěj. Scénář pro skupinové diskuse

„Jak je seriál užíván jako mnemotechnická pomůcka při generování postsocialistické paměti“?

Čas (v min.)	Téma	Moderátor	Poznámky
5	Úvod	<p>Dobrý den, jmenuji se xxx xxx. Dnes jsme se spolu sešli, abychom si povídali o seriálu „Vyprávěj“. Tato skupinová diskuse je součástí výzkumu, ve kterém nás zajímá, jakou roli hrají seriály a filmy, které se odehrávají v době před rokem 1989, v našich současných životech. Budeme společně diskutovat cca 90 minut. Já se budu snažit tuto společnou diskusi moderovat, aby se ke slovu dostali všichni.</p> <p>V této diskusi nás tedy zajímá samotný seriál „Vyprávěj“ – co si o něm myslíte, co se Vám líbí, co ne, apod. Nezáleží tedy na tom, zda a jak dobře si pamatujete danou dobu, záleží především na tom, že patříte mezi diváky seriálu. Mladší účastníci se proto mohou vyjadřovat stejně jako pamětníci.</p> <p>A nyní k průběhu dnešního rozhovoru: v naší debatě neexistují správné a špatné odpovědi. Zajímá mě všechno, co mi řeknete – pokud to vyjadřuje váš názor. Naše diskuse se nahrává – ne snad proto, že bychom ji chtěli někde vysílat, ale proto, abych si nemusela všechno psát ručně. Prosím vás, snažte se mluvit zřetelně a po jednom, aby se nám záznam vydařil.</p>	<p>Představení projektu; formy spolupráce s respondenty, časová náročnost; neexistence dobrých a špatných odpovědí ve skupinové diskusi; vzájemný respekt; volnost při vyjadřování osobních názorů; technické aspekty – nahrávání apod.</p>

Čas (v min.)	Téma	Moderátor	Poznámky
10	Představení účastníků/ Lokalizace seriálu v životě účastníků výzkumu	<p>Prosím, krátce se nám představte – řekněte svoje jméno (stačí křestní), kolik je vám let, kde pracujete.</p> <p>Prosím, krátce se nám představte – řekněte svoje jméno (stačí křestní), kolik je vám let, kde pracujete, nebo studujete.</p> <p>Začnu já ...</p> <p>Popište mi jak vypadala situace, v níž jste se dívali na seriál? Dívali jste se pravidelně? Jak jste na něj „narazili“ – proč jste ho zařadili mezi pořady, na které se budete dívat?</p> <p>Sledujete ho v TV, nebo jako stream na netu? Sami, s někým? S kým?</p> <p>Povídáte si o něčem během sledování, nebo se plně věnujete sledování seriálu? O čem – o seriálu, nebo o něčem jiném?</p>	<p>Každý účastník diskuse (vč. moderátorky) se krátce představí – jménem, nějakou krátkou výstižnou charakteristikou, zaměstnáním, koníčkem, apod.</p> <p>V úvodu zmapujeme, jakou roli hraje seriál v kontextu každodenního života účastníků. Bude to sloužit jako „zahřívací prostředek dostání je do tématu“.</p>
20	„Hodnocení“ seriálu	<p>Nyní Vám pustím část z jednoho dílu seriálu. Pak si popovídáme o tom, co jste viděli. <i>Ukázka č. 1</i></p> <p>Znáte tenhle díl? Víte, který to je? Co se tam stalo? Jak to chápete? Co si o tom myslíte? Líbí se Vám to? Co se Vám na tom líbí? Proč?</p> <p>Co Vás na celém seriálu vlastně baví? Co se Vám na něm líbí? Co ne? <i>Pokud nebudou schopni víc mluvit, tak:</i> co Vás víc zajímá – příběhy jednotlivých postav, nebo to historické pozadí? Proč? Jak byste definovali žánr? Proč?</p> <p>Fakt to takhle bylo? Proč si to myslíte? A co vystihuje opravdu dobře? A co ostatní díly? Jsou taky „pravdivé“? S čím byste v seriálu nesouhlasili? Chybí tam něco? A vadí to vlastně? Proč?</p>	<p>Konkrétní ukázkou vpravíme účastníky více do „vyprávěcího“ modu. Budou motivováni k „převyprávění“ toho, co viděli. Tím je rozmluvíme a zároveň budeme schopni detekovat, co je pro účastníky z obsahu stěžejní.</p> <p>Budeme zjišťovat jejich hodnocení konkrétní ukázky i seriálu samotného.</p> <p>Dále se zaměříme na to, do jaké míry a jak srovnávají obraz se „skutečným předobrazem“. Pozor na „pseudo-</p>

Čas (v min.)	Téma	Moderátor	Poznámky
		<p>Jak byste zhodnotili jednání „soudruha Dvořáka“? Jak byste popsali chování pracovníků, když se objeví p. Karpíšek? Jejich postoj k němu? Proč? Jak byste zhodnotili jednání „soudruha Dvořáka“? Proč?</p>	<p>experty“ ☺</p>
10	<p>Tematizace seriálu v praxi (faktory formování obrazu a postoji k seriálu)</p>	<p>Vzpomenete si na nějakou epizodu, která vyvolala diskuzi v okruhu vašich známých?</p> <p>A bavíte se vlastně s někým o tom seriálu? S kým? A o čem konkrétně?</p> <p>Co vás přimělo napsat ohlas do české televize?</p> <p>A zajímá Vás třeba i to, co se píše o seriálu v médiích, nebo to vůbec sleduje? O hlavních protagonistech? Třeba bulvár?</p>	<p>Identifikujeme faktory, které vstupují do procesu tvorby obrazu a postoje – kontext, lidé - co/kdo je formuje, čemu vystavují pozornost a zda mají tendenci o tom diskutovat, v jakých kontextech. Získáme představu, jak velkou roli hraje seriál v běžném životě mimo „vysílací čas“. Zároveň „doublecheckneme“, co je na seriálu zajímavá.</p>
15	<p>Hodnocení role seriálu/ů v kontextu současnosti</p>	<p>Je dobré točit takovýchle seriály o té době? Proč – k čemu je to dobré? A je dobré točit vlastně vůbec seriály o “socialistické” minulosti obecně? Proč – k čemu je to dobré? Myslíte si, že by se takový seriál dal natočit stejně i o jiné době?</p> <p>Jak byste vlastně popsali tenhle žánr? A proč? <i>Nezmíní-li</i>: Řekli byste, že je komediální? A myslíte si, že je dobré, že je to zrovna tenhle žánr? Proč? Jaký jiný by Vám třeba přišel jako dobrý? S nápovědou: co třeba film? Nebo dokument? Proč?</p> <p>Vzpomenete si, o čem jste vlastně přemýšleli, když jste seriál viděli</p>	<p>Tímto tématem vztáhneme seriál k širšímu kontextu. Budeme se ptát na to, jakou roli mu účastníci přisuzují ve společnosti obecně.</p> <p>Dále jakou roli/vliv hraje seriál v paměti účastníka. Na rozdíl od tématu „Hodnocení seriálu“ se nebudeme ptát ani na hodnocení obsahu samotného, ani při nuceném vztažení k minulosti, ale v kontextu dnešní paměti. V tomto</p>

Čas (v min.)	Téma	Moderátor	Poznámky
		poprvé? Vybavily se Vám nějaké vzpomínky, pocity? Co, jaké?	případě je účelem větší racionalizace.
20	Trauma	<p>Nyní Vám pustím část z jednoho dílu seriálu. Pak si popovídáme o tom, co jste viděli. <i>Ukázka č. 6</i></p> <p>Znáte tenhle díl? Víte, který to je? Co se tam stalo? Jak to chápete? Co si o tom myslíte? Líbí se Vám to? Co se Vám na tom líbí?</p> <p>Co Vás napadá při té scéně..., když vidíte to podium s účinkujícími? Jak byste ji žánrově popsali (<i>Nápověda</i>: vtipné, komediální, smutné, tragikomediální, apod.)? Co Vás napadá, když se díváte, jak Jarka recituje? A když vidíte reakci babičky? Můžete popsat Vaše pocity, když se díváte na to, jak soudruh XX a Jarka recituje? A proč zrovna takové? Co stud? Proč?/</p> <p>Co Vás napadá, když vidíte to podium se všemi účinkujícími? Jak byste ji žánrově popsali (<i>Nápověda</i>: vtipné, komediální, smutné, tragikomediální, apod.)? Co Vás napadá, když se díváte, jak soudruh XX a Jarka recituje? Jak rozumíte reakci babičky a p. Dvořáka? Můžete popsat Vaše pocity, když se díváte na to, jak soudruh XX a Jarka recituje? Co stud? Proč?</p>	Pobavíme se o ukázce nejprve obecně. Poté více konkrétně z perspektivy konceptu traumatu. Nejprve bychom je nechali racionalizovat, poté bychom diskusi ponořili více do roviny emocí obecně. Na závěr potom max. konkrétně na stud – pokud by nezazněl spontánně.
20	Seriál jako proměnná	<p>Chápete rok 1968 jako důležitý milník v českých dějinách? Proč? S čím jej máte spojený 1968? Jaká slova se Vám v té souvislosti vybaví? Jak byste jednoduše charakterizovali rok 1968 před srpnem a po něm?</p> <p>Ted' bych Vám ještě pustila jednu ukázku. <i>Ukázka č. 7</i></p>	Tady si trochu pohrajeme s ukázkou jako proměnnou. Je to zlehka přitažený za vlasy, ale dává mi to v kontextu celého scénáře smysl. Na konkrétní události, která je obecně v české populaci dostatečně silně vnímána jako dějinný milník (se domnívám tedy ☺), zkusíme

Čas (v min.)	Téma	Moderátor	Poznámky
		<p>Jak to na Vás působilo? Pozitivně, negativně, ...? Co Vás napadá při té ukázce? Co se tam vlastně stalo? Jak byste to popsali? Jak to chápete? Co si o tom myslíte? Líbí se Vám to? Co se Vám na tom líbí, resp. nelíbí? Proč? Mluví se tam o euforii. Proč? Co ten konec? Jak to na Vás působí? Vybavuje se Vám při tom nějaká konkrétní vzpomínka z Vašeho života? Proč?</p>	<p>zjistit, do jaké míry může seriál „formovat generování paměti“ (no jo, no jo ☺). Od ukázkou nepodníčené diskuse o roku 1968 se dostaneme k povídání o událostech tak, jak byly zobrazeny v seriálu. Zároveň to zkusíme na konec napojit zpět mimo seriálový kontext.</p>
100	Poděkování a rozloučení		